Föreläsning 4

Träd: grundläggande begrepp, ADT, datastrukturer, binära sökträd

TDDC91,TDDE22,725G97: DALG

Utskriftsversion av föreläsning i *Datastrukturer och algoritmer* 13 september 2018

Magnus Nielsen, IDA, Linköpings universitet

4.1

Innehåll

Innehåll

4.2

1 Grundläggande begrepp

Varför träd?

Trädstrukturer uppkommer naturligt i många situationer

- Filsystem
- Hierarkiska klassifikationssystem
- Beslutsträd
- Hierarkisk organisation av
  - Organisationer: avdelning, område, grupp
  - Dokument: bok, kapitel, sektion
  - XML-dokument
- För att representera ordning eller prioritet

4.3

Ett superträd över däggdjur

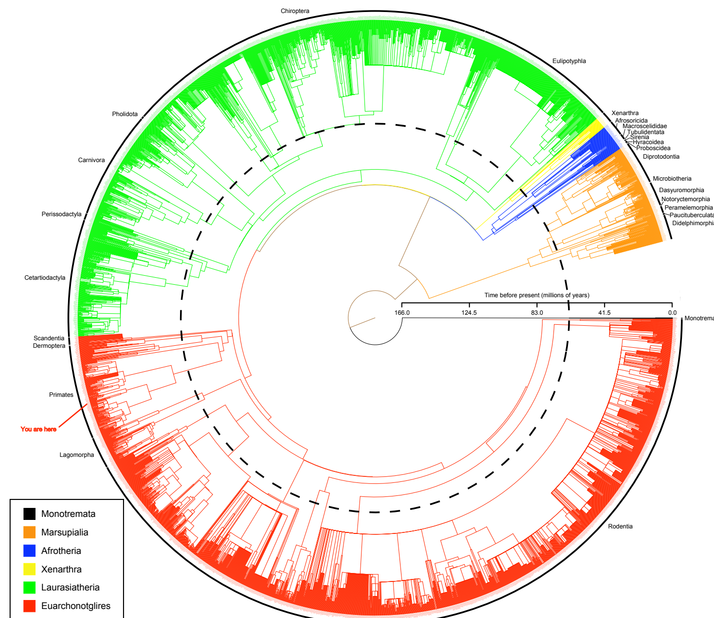

4.4

Ett superträd över däggdjur

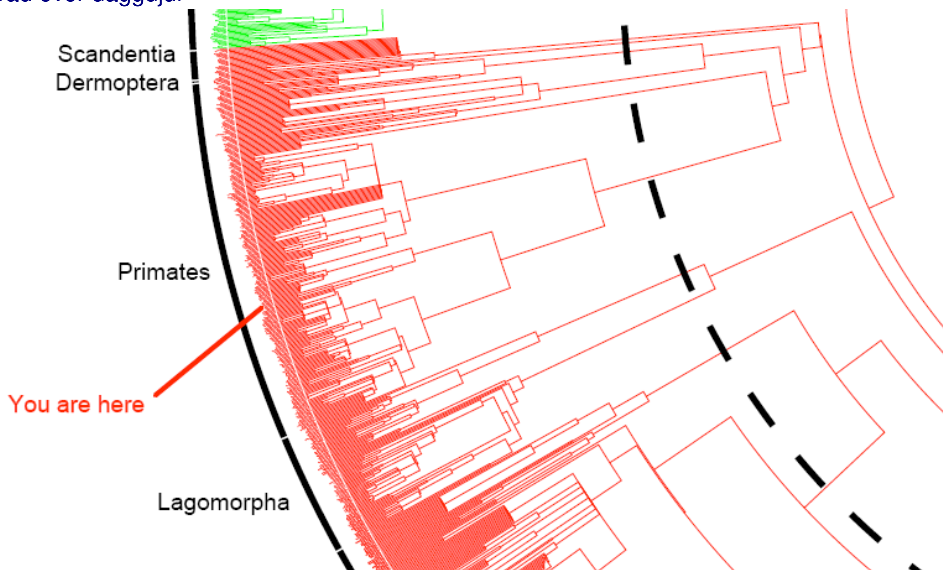

4.5

Ett superträd över däggdjur

4.6

Terminologi

- Ett *(rotat) träd* $T = (V, E)$ består av en mängd V av *noder* och *kanter* E, där en kant är ett par $(u, v) \in V \times V$.
- Noder (ibland kallade *hörn*) $v \in V$ lagrar data i ett *förälder-barn*förhållande.
- Ett förälder-barnförhållande mellan noderna u och v visas som en riktad kant $(u, v) \in E$, där riktningen är från u till v.
- Varje nod har som mest en föräldranod; kan ha många *syskon*.
- Det finns högst en nod utan förälder – *rotnoden*.

4.7

Mer terminologi

- En nods *grad* är antalet barn noden har.
- En nod med 0 barn är ett *löv* eller en *yttre/extern* nod. Övriga noder är *inre/interna*.
- En stig är en sekvens av noder $(v_1, v_2, \ldots, v_k)$, där $k > 0$ sådan att v_i, v_{i+1} är en kant för $i = 1, \ldots, k-1$.
- Längden av stigen $(v_1, v_2, \ldots, v_k)$ är $k-1$. Notera att längden av stigen (v_1) är 0.
- En nod n är en *förfader* till en nod v omm det finns en stig från n till v i T.
- En nod n är en *ättling* till en nod v omm det finns en stig från v till n i T.

4.8

Ännu mer terminologi

- *Djupet* $d(v)$ av en nod v är längden av stigen från rotnoden till v.
- *Höjden* $h(v)$ av en nod v är längden av den längsta stigen från v till någon ättling till v.
- *Höjden* $h(T)$ av ett träd T är höjden av rotnoden.

4.9

Några olika trädtyper

- *Ordnat träd*: linjär ordning mellan varje nods barn
- *Binärt träd*: ordnat träd med grad$\leq$ 2 för varje nod. En nod kan ha ett vänsterbarn och ett högerbarn
- *Tomt binärt träd*(**null**): binärt träd utan noder
- *Fullt binärt träd*: icke-tomt; graden är antingen 0 eller 2 för varje nod. Följd: antalet löv = 1 + antalet interna noder
- *Perfekt binärt träd*: fullt binärt träd, alla löv har samma djup. Följd: antalet löv = 2^h för ett perfekt binärt träd av höjd h
- *Komplett binärt träd*: approximation till perfekt träd för $2^h \leq n < 2^{h+1} - 1$. På avstånd $h - 1$ från rotnoden är alla interna noder till vänster om de externa noderna och det finns som mest en nod med ett barn, vilket måste vara ett vänsterbarn.

4.10

2 ADT träd

Operationer på en nod v i ett träd T

- *parent*(v) returnerar föräldern till v, **error** om v är rotnoden
- *children*(v) returnerar samling av barn till v
- *firstChild*(v) returnerar första barnet till v eller **null** om v är ett löv
- *rightSibling*(v) returnerar högra syskonet till v eller **null** om det inte finns
- *leftSibling*(v) returnerar vänstra syskonet till v eller **null** om det inte finns
- *isLeaf*(v) returnerar **true** omm v är ett löv
- *isInternal*(v) returnerar **true** omm v inte är en lövnod
- *isRoot*(v) returnerar **true** omm v är rotnoden
- *depth*(v) returnerar djupet av v i T
- *height*(v) returnerar höjden av v i T

4.11

Operationer på ett helt träd T

- *size*() returnerar antalet noder i T
- *root*() returnerar rotnoden i T
- *height*() returnerar höjden av T

Och dessutom för *ett binärt träd*

- *left*(v) returnerar vänstra barnet till v eller **error**
- *right*(v) returnerar högra barnet till v eller **error**
- *hasLeft*(v) testar om v har ett vänstra barn
- *hasRight*(v) testar om v har ett högra barn

4.12

3 Representation av binära träd

En länkad representation

class treeNode<T> *nodeInfo*: T *N*: integer *children*: array[1..*N*] of treeNode<T>

Eller för binära träd

class treeNode<T> *nodeInfo*: T *leftChild*: treeNode<T> *rightChild*: treeNode<T>

4.13

Komplett binärt träd: sekvensiellt minne

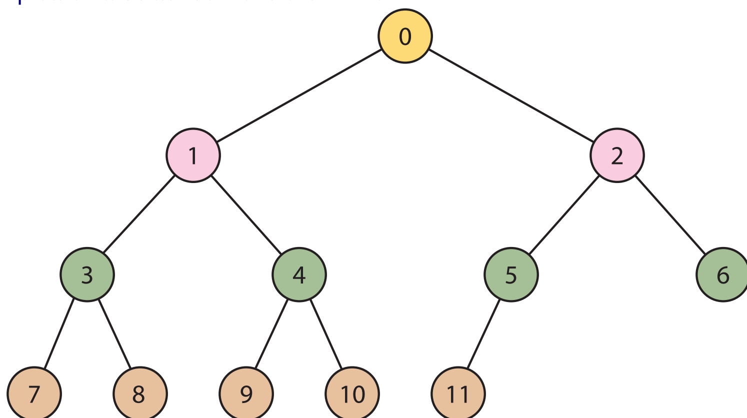

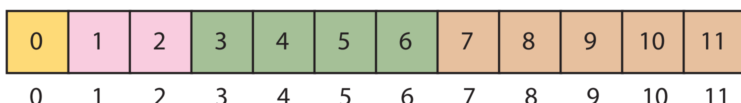

4.14

Sekvensiellt minne

Använd en table<key,info>[0..n-1]

- leftChild$(i) = 2i+1$ (returnera **null** om $2i+1 \geq n$)
- rightChild$(i) = 2i+2$ (returnera **null** om $2i+2 \geq n$)
- isLeaf$(i) = (i < n)$ and $(2i+1 > n)$
- leftSibling$(i) = i-1$ (returnera **null** om $i = 0$ eller odd(i))
- rightSibling$(i) = i+1$ (returnera **null** om $i = n-1$ eller even(i))
- parent$(i) = \lfloor (i-1)/2 \rfloor$ (returnera **null** om $i = 0$)
- isRoot$(i) = (i = 0)$

4.15

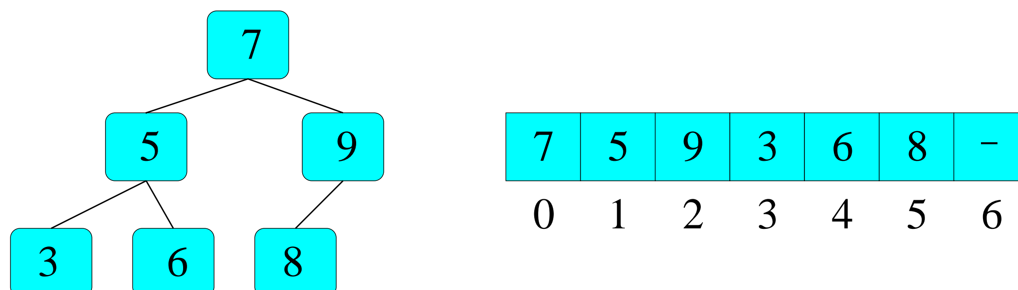

4 Trädtraversering

Traversering av träd

Betrakta ett träd T som om det vore en byggnad: noderna som rum, kanter som dörrar, rotnoden som ingång Hur utforskar man en okänd (cykelfri) labyrint och tar sig ut igen? *Se till att alltid ha en vägg på höger sida!*

Generisk rutin för trädtraversering:

procedure VISIT(node v)
  for all $u \in$CHILDREN(v) **do**
    VISIT(u)

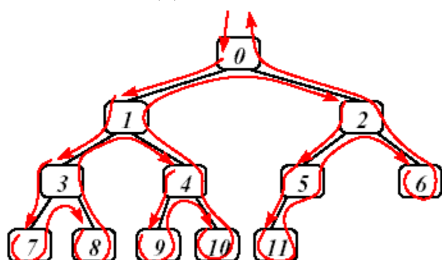

Anropa visit($root(T)$) och varje nod i T kommer att besökas exakt en gång!

4.16

Traversering av träd

procedure PREORDERVISIT(node v)
  DOSOMETHING(v) ▷ före ev. barn
  for all $u \in$ CHILDREN(v) **do**
    PREORDERVISIT(u)

procedure POSTORDERVISIT(node v)
  for all $u \in$ CHILDREN(v) **do**
    POSTORDERVISIT(u)
  DOSOMETHING(v) ▷ efter alla barn

4.17

Traversering av träd (enbart binära träd)

procedure INORDERVISIT(node v)
  INORDERVISIT(LEFTCHILD(v))
  DOSOMETHING(v) ▷ efter alla vänsterättlingar
  INORDERVISIT(RIGHTCHILD(v))

4.18

Traversering av träd

procedure LEVELORDERVISIT(node v)
  $Q \leftarrow$ MAKEEMPTYQUEUE()
  ENQUEUE(v, Q)
  while not ISEMPTY(Q) **do**
    $v \leftarrow$ DEQUEUE(Q)
    DOSOMETHING(v)
    for all $u \in$ CHILDREN(v) **do**
      ENQUEUE(u, Q)

Även känd som bredden först.

4.19

5 Binära sökträd

Binära sökträd

Ett *binärt sökträd* (BST) är ett binärt träd sådant att:

- informationen associerad med en nod är linjärt ordnad t.ex. (nyckel,värde).

Nyckeln i varje nod är:

- större än (eller lika med) nyckeln hos alla vänsterättlingar, och
- mindre än (eller lika med) nyckeln hos alla högerättlingar.

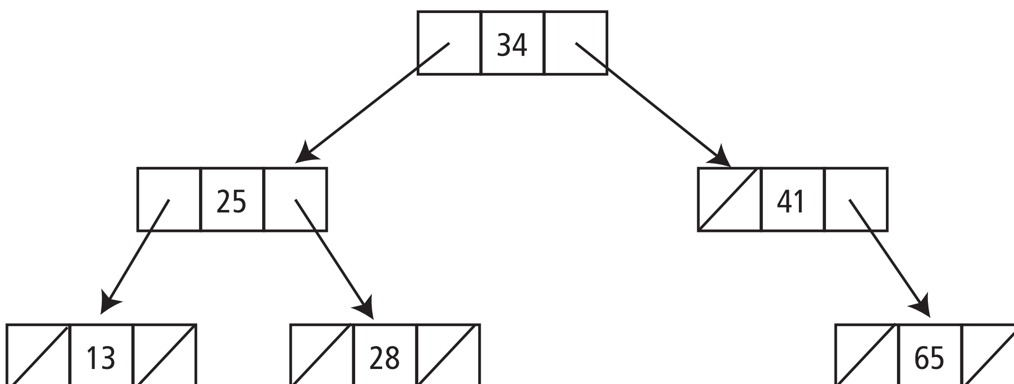

4.20

Binära sökträd är inte unika

Samma data kan generera olika binära sökträd

insert: 1,2,4,5,8

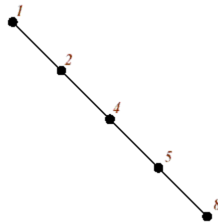

insert: 5,2,1,4,8

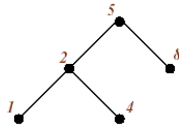

4.21

Lyckad uppslagning

BST i värsta fallet

- BST degenererat till linjär sekvens
- förväntat antal jämförelser är $(n+1)/2$

Balanserat BST

- djupet av löven skiljer sig inte med mer än 1
- $O(\log_2 n)$ jämförelser

4.22

Alltså — Låt oss hålla dem balanserade!

Några vanligt förekommande balanserade träd:

- AVL-träd
- (2,3)-träd, (a,b)-träd,
- ...Röd-Svarta träd, B-träd
- Splay-träd

4.23